

2. Статистична інформація щодо основних показників соціально-економічного розвитку України [Електронний ресурс] // Держкомстат України: офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <<http://www.ukrstat.gov.ua/>>.

3. Рябчун, Ю. Украина поднялась до Буркина-Фасо в рейтинге инвестиционной привлекательности [Текст] / Ю. Рябчун, Б. Кисиль // Коммерсантъ-Украина. – 2011. – № 3.

4. Інформація щодо функціонування ВЕЗ та ТПР в Україні [Електронний ресурс] // РБК-Україна. – Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/za_vremya_sushchestvovaniya_tpr_v_ukraine_privlecheno_3_99_lrd_doll_investitsiy23042010>.

5. Єгорова, О. О. Перспективи застосування спеціальних правових режимів економічної діяльності в Україні [Текст] / О. О. Єгорова // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. – 2010. – Вип. 30. – С. 30–35.

Отримано 30.03.2011. ХДУХТ, Харків.

© В.О. Козуб, Н.Д. Дзюбанова, 2011.

УДК 658.152: 369.223.23/.24

А.В. Янчев, канд. екон. наук

О.І. Печенка, ст. викл.

К.Ю. Величко, ст. викл.

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ АР КРИМ

Проаналізовано обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку АР Крим, обсяг інвестицій в основний капітал санаторно-курортних закладів АР Крим.

Проанализированы объемы прямых иностранных инвестиций в экономику АР Крым, объем инвестиций в основной капитал санаторно-курортных учреждений АР Крым.

In the article the volume of foreign direct investments to the economy of Crimea and the volume of investments to the main capital of resort institutions of Crimea are analyzed.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах ринкової економіки актуальною є проблема формування інвестиційної політики, головним елементом якої є регіональна інвестиційна політика. Величина сукупного фінансового потенціалу інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств залежить безпосередньо від фінансових потенціалів інвестиційної діяльності підприємств різних регіонів України.

Розглядаючи санаторно-курортну діяльність України, визначимо, що курортний комплекс Криму є безперечним пріоритетом державної інвестиційної політики, тому що має у своєму розпорядженні унікальні природнокліматичні умови, що дозволяють перетворити цю галузь у більш прибуткову. Проте, обсяги залучених інвестицій поки відстають від реальних потреб економіки рекреаційної сфери. Тому сьогодні найважливішими напрямками є виявлення причин, що стримують інвестиційну діяльність та розробка заходів щодо розвитку курортів АР Крим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інвестиційних процесів в Україні присвячено багато наукових праць. Зокрема, оцінкою інвестиційної діяльності й інвестиційних процесів займаються Р. Качур, М.К. Колісник, О.В. Кужель, В.С. Марцин, О.П. Тітова, В.Г. Федоренко, Д.П. Черток, В.М. Мацука. Регіональні особливості інвестиційних процесів в Україні знайшли відображення в працях Ю.М. Вербицької, О.Л. Вороського, Т.В. Покотило, Є.А. Шари.

Проблемам туристично-рекреаційної діяльності підприємств присвячені праці українських вчених та практиків, таких як: П.В. Гудзь, І.М. Дишловий, О.В. Єфремов, Н.М. Калькова, Н.Д. Свірідова, І.О. Сидоренко, Т.Н. Скоробогатова, Н.В. Страчкова, І.І. Цветкова, І.Ю. Швець, а також праці російських учених: Є.І. Богданової, О.М. Ветітьова, В.В. Кирюхіна, М.В. Козлової, С.В. Сівкової та ін. Проте, питанням аналізу інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств санаторно-курортного комплексу АР Крим, як одному з регіонів України, приділяється недостатньо уваги.

Мета та завдання статті. Проаналізувати загальні обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку АР Крим, процес інвестування санаторно-курортного комплексу АР Крим та виявити проблеми, що породжують його низьку ефективність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність є довгостроковим вкладом та характеризується високим рівнем невизначеності та ризиків. Для мінімізації ризиків необхідно систематично відстежувати інвестиційні процеси в країні, особливо за умов нестабільної економічної й політичної ситуації.

Перспективи активізації інвестиційного процесу в АР Крим пов'язані із двома основними джерелами: державні ресурси й приватний капітал, що проявляється у вигляді власних ресурсів підприємств і організацій, коштів населення, іноземних інвестицій.

Цьому повинні сприяти державні гарантії для захисту інвестицій у вигляді законів України «Про режим іноземного

інвестування», «Про інвестиційну діяльність» і угод України з іншими державами. Такими гарантіями для іноземних інвесторів на території України є встановлений національний режим інвестиційної діяльності.

Одним із сучасних таких проєктів є державна програма соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, розроблена у 2007 році на період до 2017 року. Відповідно до документу, очікується, що в 2012 році обсяг інвестицій в основний капітал у республіці за рахунок всіх джерел фінансування складе 16 млрд грн, а в 2017 році – 30 млрд грн. Обсяг прямих іноземних інвестицій запланований до 2012 року на рівні 995,8 млн доларів США, до 2017 року – 1,4 млрд доларів США [1].

За результатами комплексної оцінки соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим за січень-вересень 2010 року автономія зайняла 6 місце в сфері інвестиційної й зовнішньоекономічної діяльності після м. Києва, Житомирської, Ровенської, Київської та Полтавської областей (за січень-вересень 2009 року республіка зайняла 11 місце). За 8 показниками сфери з 10, що включаються в оцінку республіка займає місця в першій десятці, у тому числі за 3 (по приросту прямих іноземних інвестицій, темпу росту обсягів прямих іноземних інвестицій і темпу росту інвестицій у житлове будівництво) – у першій п'ятірці. Таким чином, спостерігається стійка тенденція підвищення місця автономії в даній сфері [2].

У порівнянні з комплексною оцінкою за січень-вересень 2009 року відзначено значне поліпшення місця Автономної Республіки Крим серед регіонів України по 7 з 10 оцінюваних показників сфери інвестиційної й зовнішньоекономічної діяльності. Зокрема, за темпами росту обсягу інвестицій в основний капітал республіка піднялася з 21-22 на 9 місце, за приростом прямих іноземних інвестицій – з 10 на 3 місце (після м. Києва та Дніпропетровської області).

За станом на 1 жовтня 2010 року загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку регіону склав 784,7 млн доларів США (рис. 1).

З 2004 по 2008 рр. спостерігається стрімке збільшення інвестицій у економіку АР Крим, але у кризовий рік іноземні інвестиції зменшились на 21,6 млн грн., усього на 3% у порівнянні з 2008 р. У цілому збільшення сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці Автономної Республіки Крим, з урахуванням його переоцінки та вилученням різниці за 9 місяців поточного року, склало 66,3 млн доларів США.

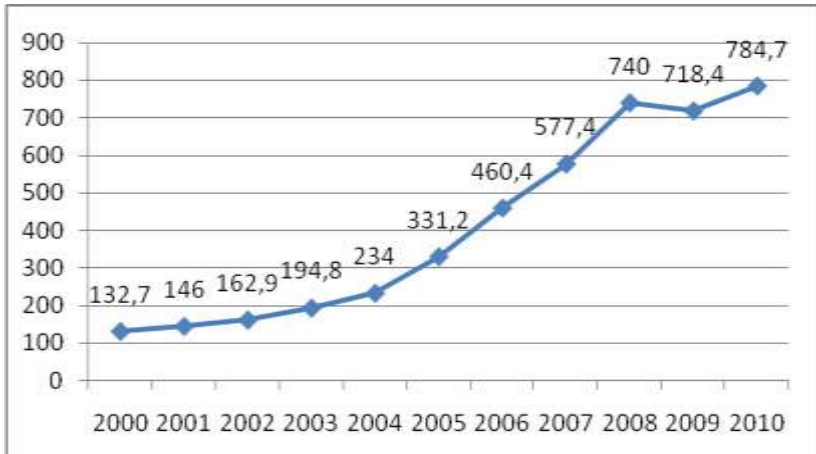

Рисунок 1 – Загальні обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку АР Крим [3]

Пріоритетом у інвестиційній політиці є забезпечення доступності для потенційних інвесторів інформації про інвестиційні проекти автономії, прозорості механізмів реалізації інвестиційних проектів, спрощення адміністративних бар'єрів і т.п. У зв'язку із цим особливе значення приділяється організації чіткої взаємодії всіх республіканських органів влади й місцевого самоврядування з питань проведення інвестиційної політики.

У десятку основних країн-інвесторів, на які доводиться 90,3% загального обсягу іноземних інвестицій, входять Російська Федерація, Німеччина, Кіпр, Великобританія.

Росія є стабільним інвестором та зацікавлена у подальшому розвитку Автономної Республіки, бо історично склалося, що цей регіон є найбільш проросійським та має багато російських установ на території Криму. Аналіз інвестиційної діяльності Німеччини у турецькі курорти та їх позитивний досвід обґрунтовує зацікавленість інвестування Німеччини у курорти Криму. Кіпр є офшорною зоною, тому цю країну можна назвати суперечливим джерелом іноземних інвестицій. Отже, основними інвесторами можна назвати Росію та Німеччину [2].

Розроблений законопроект "Про впровадження спеціального економічного режиму інвестиційної діяльності на території Автономної Республіки Крим", метою якого є залучення інвестицій у пріоритетні види діяльності для збереження існуючих і створення нових робочих місць, реконструкції і технічного переоснащення

виробництва, впровадження нових технологій, збільшення обсягів високоякісних товарів (робіт, послуг), створення сучасної виробничої, транспортної та ринкової інфраструктури, ефективного використання природних ресурсів на території АРК, надає можливості збільшити кількість інвестицій у санаторно-курортний комплекс [4].

Обсяг інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності як діяльність готелів та ресторанів, діяльність готелів окремо, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, до сфери яких відносяться санаторно-курортні заклади АР Крим наведені у таблиці 1 [5].

Як засвідчують дані, з 2007 до 2010 рр. відбуваються значні коливання інвестицій в основний капітал підприємств АР Крим. У 2008 році показники використаних інвестицій у фактичних цінах вищі за показники 2007 року. Загальний обсяг інвестицій збільшився на 44594,9 млн грн, що складає 23,6% від результатів 2007 року.

У діяльність готелів було освоєно на 608,2 млн грн більше у 2008 році ніж у 2007 році, тобто на 49,4%. В охорону здоров'я та надання соціальної допомоги, до якої належить діяльність санаторно-курортних закладів, було вкладено у 2008 році на 1510,6 млн грн, що на 278,2 млн грн, тобто 22,5% більше ніж за 2007 рік.

Можна довести, що приплив інвестицій у 2008 році значно збільшився не тільки взагалі й в окремих галузях, але це відносно показників фактичної ціни. У порівнянні частки інвестицій у готелі та охорону здоров'я до загального обсягу, показники залишилися майже незмінними, що свідчить, про значні вклади й у інші економічні діяльності країни та низький рівень інвестиційної привабливості цієї галузі. У 2009 році відбувається значний спад інвестування в загальному обсязі та окремих галузей, але частка інвестування діяльності готелів до загальної суми інвестицій збільшилася на 0,3%, в той час як частка на охорону здоров'я зменшилася на 0,2% порівняно з 2008 роком.

За результатами січня-вересня 2010 року, можна визнати, що показники є більш позитивними, порівняно з 2009 роком: інвестування діяльності готелів зросло на 15,6%, охорони здоров'я – на 2,3%.

Перелік інвестиційних проектів рекреаційної галузі АР Крим наведені в таблиці 2.

Таблиця 1 – Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності за 2007-2010 рр. АР Крим [5]

Вид економічної діяльності	Освоєно (використано) інвестицій в основний капітал								
	2007 р.		2008 р.		2009 р.		Січень-вересень 2010 р.		
	фактичні ціни, млн грн	% до загального обсягу	фактичні ціни, млн грн	% до загального обсягу	фактичні ціни, млн грн	% до загального обсягу	фактичні ціни, млн грн	% до загального обсягу	% до січня-вересня 2009 р.
Усього	188486,1	100	233081,0	100	151776,8	100	95163,3	100	97,1
Діяльність готелів та ресторанів	2613,7	1,4	3221,9	1,4	2589,0	1,7	1112,3	1,2	104,4
Діяльність готелів	1232,4	0,7	1510,6	0,6	1423,2	0,9	497,4	0,5	115,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2518,1	1,4	3530,6	1,5	1931,6	1,3	1029,2	1,1	102,3

**Таблиця 2 – Інвестиційні проекти рекреаційної галузі АР Крим
(за станом на 1 вересня 2010р.) [6]**

№ з/п	Проект	Ініціатор проекту	Спосіб інвестування	Необхідний обсяг інвестицій	Термін окупності, років	Стадія розробки проекту
1	Закінчення будівництва й введення в експлуатацію об'єктів КТК ТОВ СП "Нева" (м. Алушта)	ТОВ СП "Нева"	Участь у капіталі, кредит	8 млн доларів США	5	Бізнес-план, незавершене будівництво
2	Реконструкція пансіонату з лікуванням "Кримське Приазов'я"	Пансіонат з лікуванням "Кримське Приазов'я"	Участь інвестора в акціонерному капіталі засадового товариства	1,5 млн доларів США	5,25	Проведено маркетингові дослідження, почата реалізація проекту
3	Будівництво спортивно-оздоровчого комплексу з готелем (м. Алушта)	Об'єднання "Алуштинська асоціація"	-	51,4 млн доларів США	6,5	Наявність комплексу проектно-кошторисної документації
4	Курорт "Ойбурський" (м. Саки)	Сакська райдержадміністрація	-	594 млн доларів США	-	Інвестиційна площадка
5	Центр оздоровчого туризму "Мойнаки"	ЗАТ "Укрпрофздравниця"	Вкладення фінансових коштів	10,5 млн доларів США	9	Тільки ідея проекту

Аналізуючи дані щодо розробки та реалізації інвестиційних проектів у рекреаційній сфері АР Крим можна зробити наступні висновки:

– проекти є соціально-значущими, оскільки спрямовані на створення та удосконалення об'єктів відпочинку, оздоровлення, лікування громадян України та інших держав;

– проекти відрізняються за обсягами інвестицій та термінами окупності, що вимагає підвищення рівня відповідальності як за виконання кожної стадії, так і за реалізацію проектів у цілому;

– стадії розробки зазначених проектів є початковими, що не можна вважати позитивним, враховуючи факт початку роботи над проектами – 2008-2009 рр.;

– менеджменту інвестиційних проектів необхідно жорстко контролювати терміни реалізації проектів, використання інвестицій, а також готувати всі умови для максимального завантаження всіх об'єктів після їх введення в експлуатацію.

Висновки. Аналіз ситуації показав, що сучасний стан господарювання підприємств санаторно-курортного комплексу АР Крим характеризується нестійкими тенденціями функціонування.

Значним стримуючим фактором у забезпеченні збалансованого розвитку Автономної Республіки Крим як курортної зони загальнодержавного та міжнародного значення є недостатня розвиненість інженерної та транспортної інфраструктури півострова, неефективне використання енергетичних ресурсів та відсутність цілісної інноваційної інфраструктури, орієнтованої на застосування енергозберігаючих проектів і технологій, що обумовлюється недостатнім рівнем якості обслуговування та ін.

Ці явища обумовлюють необхідність пошуку нових механізмів і методів управління конкурентоспроможністю вітчизняного рекреаційного продукту. Але АР Крим стає дедалі привабливим та перспективним у втіленні інвестиційних проектів, бо спостерігається значний приріст у обсягах прямих іноземних інвестицій та велика кількість інвестиційних проектів рекреаційної галузі, що вже почали свою реалізацію.

Держава повинна проводити політику щодо підвищення інвестиційної привабливості регіону, і таким чином стимулювати інвесторів вкладати кошти у вже існуючі підприємства чи будівництво нових у АР Крим. Це можна зробити за допомогою податкових пільг, надання державних гарантій та подібних проектів. Також держава на територіях, де відчувається нестача фінансово-інвестиційних ресурсів повинна створити інноваційні центри та бізнес-інкубатори, розвивати сферу послуг та інфраструктуру даного регіону для залучення якомога більшої кількості туристів, проводити політику щодо збільшення

кількості фермерських господарств, торговельно-розважальних центрів тощо.

Список літератури

1. Статистична інформація щодо санаторно-курортних та оздоровчих закладів АРК [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.sf.ukrstat.gov.ua>>.
2. Інформація щодо інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності АР Крим [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.ark.gov.ua>>.
3. Супрун, Л. П. Актуальні завдання держінвестицій на сучасному етапі економічного розвитку країни [Електронний ресурс] / Л. П. Супрун. – Режим доступу : <<http://www.in.gov.ua>>.
4. Інформація про законопроект про спеціальну економічну зону Криму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.news.finance.ua>>.
5. Статистична інформація щодо інвестицій в основний капітал України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.ukrstat.gov.ua>>.
6. Проектні інвестиційні пропозиції АРК [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.invest-crimea.gov.ua>>.

Отримано 30.03.2011. ХДУХТ, Харків.

© А.В. Янчев, О.І. Печенка, К.Ю. Величко, 2011.

УДК 314.74

Н.І. Єсінова, канд. техн. наук, проф.

Ю.В. Лаврінченко, студ.

АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Визначено мотивацію населення України до міждержавної трудової міграції, а також проаналізовано позитивні та негативні її аспекти.

Определена мотивация населения Украины к межгосударственной трудовой миграции, а также проанализированы позитивные и негативные ее аспекты.

Is established motivation of the population of Ukraine to account of international labor migration, and also analyzed the positive and negative aspects of it.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Проблема розгляду міграційних процесів для нашої країни є однією з нагальних.